

Sygn. akt I C 1456/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 kwietnia 2019 roku

Sąd Okręgowy w Toruniu, I Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Izabela Wieczór

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Iwona Ziółkowska

po rozpoznaniu w dniu: 09 kwietnia 2019 roku w T.

sprawy z powództwa: (...) **Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Spółki komandytowej z siedzibą w C.**

przeciwko: **M. L. (1) i P. K. (1)**

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

I. powództwo oddała;

II. zasądza od powódki na rzecz pozwanej M. L. (1) kwotę 10.817 zł. (dziesięć tysięcy osiemset osiemnaście) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

III. zasądza od powódki na rzecz pozwanej P. K. (1) kwotę 10.817 zł. (dziesięć tysięcy osiemset osiemnaście) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Izabela Wieczór

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 22 lipca 2018r. (data złożenia w Urzędzie Pocztowym), sprecyzowanym pismem z dnia 14.08.2018r. pełnomocnik powoda (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa domagał się uznania za bezskuteczną w stosunku do powoda umowy darowizny i ustanowienia służebności na nieruchomości, dla której Sąd Rejonowy w Toruniu prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), zawartej dnia 22 lipca 2013r. w formie aktu notarialnego sporządzonego przez J. C., pomiędzy M. K. (1) i M. K. (2), a pozwanymi: M. L. (1) i P. K. (1) w celu zaspokojenia wierzytelności powoda względem M. K. (1) oraz M. K. (2) w kwocie 169.654,86 zł wraz z odsetkami oraz kosztami procesu i kosztami postępowania zabezpieczającego , wynikającej z nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 30 kwietnia 2014r. (sygn. I Nc 63/14), utrzymanym w mocy co do wymienionej kwoty prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 3 marca 2016r. (sygn. I C 2078/14) .

Strona powodowa domagała się nadto zasądzenia od pozwanych na rzecz powoda kosztów postępowania.

Z treści uzasadnienia pozwu wynikało, że powodowi przysługiwała wobec M. K. (1) i M. K. (2) wierzytelność w wysokości 169.654,86 zł, stwierdzona wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 3 marca 2016r. (sygn. I C 2078/14), utrzymującego w mocy nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 30 kwietnia 2014r. (sygn. I Nc 63/14).

Według strony powodowej, kwestionowana czynność prawna dokonana została z pokrzywdzeniem wierzyciela i wypełniła przesłanki, o których mowa w art. 527 kc i następnych, skutkując wyzbyciem się przez M. K. (1) i M. K. (2) jedyne go wartościowego składnika ich majątku. Zdaniem strony powodowej, M. K. (1) i M. K. (2) działali ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela – M. K. (1) pozostawał w stosunkach gospodarczych z powodem od 2012r., przy czym od lutego 2012r. dopuszczał się uchybień w uiszczaniu należności na rzecz powoda. 1 marca 2013r. powód zawarł z M. K. (1), zabezpieczone wekslowo, porozumienie dotyczące warunków spłaty wymagalnych zobowiązań (za których wykonanie poręczyła na wekslu M. K. (2)). M. K. i M. K. nie wywiązali się z warunków porozumienia, wobec czego powód wypełnił weksel i 20 czerwca 2013r. wezwał do jego wykupu.

Zdaniem strony powodowej, chronologia wydarzeń wskazuje, że M. K. i M. K. w dniu dokonywania kwestionowanego rozporządzenia majątkowego, mieli pełną świadomość istnienia swoich przeterminowanych zobowiązań finansowych oraz tego, że uszczuplając swój majątek działają na szkodę wierzyciela.

W treści pozwu wskazano również, że zaktualizowały się w niniejszej sprawie okoliczności, o których mowa w art. 527 § 3 kc, albowiem pozwana M. L. (1) jest córką M. K. (2) a P. K. (1) jest córką zarówno M. K. jak i M. K. (k. 3-6).

W odpowiedzi na pozew, datowanej na 15 października 2018r., pełnomocnik pozwanych wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanych kosztów postępowania.

W treści uzasadnienia pisma podniesiono, że kwestionowana czynność prawna miała na celu uregulowanie sytuacji majątkowej rodziny M. K. i M. K. w obliczu złego stanu zdrowia M. K. (2). W czasie zawarcia umowy sytuacja majątkowa M. K. była dobra, a prowadzona przez niego działalność przynosiła dochody. Według strony powodowej, wartość majątku M. K. w dniu 22 lipca 2013r. opiewała na kwotę wynoszącą około 1.500.000 zł. Pogorszenie kondycji finansowej M. K. miało miejsce dopiero w 2014r. i było skutkiem „załamania się rurociągów gazowniczych” oraz pogorszenia stanu zdrowia darczyńcy (k. 77-82).

Na rozprawie w dniu 9 kwietnia 2019r. strony podtrzymały prezentowane dotychczas stanowiska. Pełnomocnik pozwanych podniósł nadto, że powód nigdy nie podjął próby dochodzenia służących jemu roszczeń od M. K. (2) (k. 300-301v).

Sąd ustalił, co następuje:

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa od 2012r. prowadzi działalność gospodarczą polegającą m. in. na produkcji materiałów konstrukcyjnych.

Dowody: odpisy pełne z KRS – k. 11-23.

W 2012r. powód rozpoczął współpracę handlową z M. K. (1) – powód sprzedawał jemu rury do przesyłu gazu, co dokumentowano fakturami VAT.

M. K. (1) od 19 listopada 1990r. prowadził działalność gospodarczą polegającą na obrocie częściami do budowy gazociągów. W latach 90-tych ub. wieku M. K. zatrudniał około 20 pracowników, w tym dwóch młodszych braci. Działalność zawodową podejmował on w T., we W., G. i W.. Przez około 20 lat M. K. dostarczał materiały konstrukcyjne dla spółki (...). W latach 2003-2005 M. K., działając jako podwykonawca (...) w P., dostarczał materiałów do budowy elektrowni na terenie wysypiska śmieci. Budowę tę realizowano na rzecz Gminy Ł..

Co najmniej od 2011 r. M. K. dostarczał rury stalowe (...) Sp. z o.o. W dniu 13 stycznia 2013r. M. K. zawarł z wymienioną spółką, w trybie zamówienia publicznego, umowę na dostawę rur za kwotę 682.550,92 zł netto.

Dowody: faktury VAT – k. 43-48;

wydruk z (...) k. 95;

referencje – k. 96-102;

umowa z dnia 26 września 2011r. – k. 114-118;

umowa z dnia 15 stycznia 2013r. – k. 135-136;

zeznania M. K. (1) – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 00.48.33.

W 2000r. M. K. i jego żona M. K. nabyli położoną na terenie G. O., przy ul. (...), nieruchomość gruntową, stanowiącą działkę o numerze (...) o powierzchni 0,2686 ha, dla której Sąd Rejonowy w Gdańsku prowadzi księgę wieczystą o numerze KW nr (...). Na nieruchomości tej postawiono budynek biurowo-handlowy z częścią socjalną i garażem.

Dowód: zeznania M. K. (1) – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 00.48.33;

zeznania P. K. (1) protokół elektroniczny rozprawy z dnia 9 kwietnia 2019r. – od 00.13.42.

W 2012r. M. K. (1) uzyskał z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej przychód w wysokości 2.577.352,87 zł oraz dochód w kwocie 131.040,27 zł.

Dowód: zeznania podatkowe – k. 103-107, 119-122v.

Na początku 2013r. M. K., oczekując na wypłatę wynagrodzenia od swych kontrahentów, nie dysponował przejściowo środkami, które pozwalałyby jemu na uregulowanie należności wynikających z części wystawionych przez powoda faktur. W dniu 1 marca 2013r. M. K. zawarł z powodem porozumienie, w którym ustalono, że kwotę 287.125,10zł, która wynikała z wystawionych przez powoda faktur VAT o numerach (...). M. K. uiszczył na rzecz powoda

w dwóch ratach - do 6 marca 2013r. oraz 21 marca 2013r. Celem zabezpieczenia tychże roszczeń M. K. wystawił weksel. Za zapłatę kwoty długu oraz sumy wekslowej poręczyła M. K. (2). 20 marca 2013r. wystawiony przez M. K. weksel wypełniono na kwotę 224.302,93 zł, która to suma wekslowa płatna była do dnia 28 czerwca 2013r.

M. K. uiszczył na rzecz powoda łącznie około połowy kwoty ustalonej porozumieniem z dnia 1 marca 2013r.

Po zawarciu wymienionego porozumienia powód kontynuował współpracę z M. K..

Dowody: porozumienie z dnia 1 marca 2013r. – k. 49-50;

weksel wraz z deklaracją wekslową – k. 51-52;

zeznania M. K. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 00.48.33.

W 2013r. M. K. (1) nie posiadał zaległości w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych. W okresie od 1 kwietnia 2013r. do 31 marca 2014r. M. K., w zakresie służących jemu należności handlowych, objęty był umową ubezpieczenia, której warunki ustalono przy przyjęciu, że obroty z tytułu prowadzonej przez niego działalności opiewały w roku ubezpieczeniowym na kwotę 2.298.182 zł. Obroty na rachunku bankowym przedsiębiorcy w lipcu 2013r. wynosiły około 315.000 zł.

Aż do 25 października 2016r. M. K. i M. K. byli właścicielami nieruchomości położonej w G. O., której wartość opiewała w tym czasie na kwotę około 1.220.000 zł (nieruchomość obciążona była wówczas hipoteką umowną kaucyjną na

kwotę 150.000 zł). Wartość środków trwałych, związanych z prowadzeniem przez M. K. działalności gospodarczej, służących jemu oraz, pozostającej z nim w ustroju małżeńskiej wspólności majątkowej, żonie wynosiła wówczas przeszło milion złotych. Przychód M. K. za 2013r. wyniósł 1.637,16 zł, zaś dochód 22.333,84 zł.

We wskazanym czasie powód realizował inwestycje w G., G., składane przez niego oferty wybierano w publicznych przetargach.

Dowody: zeznanie podatkowe – k. 119-122v;

zaświadczenia – k. 132-134;

wydruk z rachunku bankowego m. K. – k. 124-127;

polisa ubezpieczeniowa – k. 137-138;

ewidencja środków trwałych – k. 141;

polisy ubezpieczeń komunikacyjnych – k. 143-150;

operat szacunkowy z załącznikami – k. 141-174;

zeznania M. K. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 01.37.37;

treść kompletnej księgi wieczystej o numerze (...) – dostępna na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości.

M. K. (1) związek małżeński z M. K. (2) zawarł w 1992r. W (...) urodziła się córka M. K. i M. K. - pozwana P. K. (1). M. K. jest także matką pozwanej M. L. (1) (urodzonej w (...).r.).

Małżonkowie mieszkali wraz z pozwanymi w T. - początkowo

w wynajętym mieszkaniu przy ul. (...), następnie rodzina przeprowadziła się do lokum przy ul. (...), później zaś do domu jednorodzinnego

o powierzchni użytkowej około 140m², zlokalizowanego przy ul. (...).

Nieruchomość gruntowa przy ul. (...), na której znajduje się wspomniany budynek mieszkalny (oddany do użytku w 1986r.) oraz budynek gospodarczy o powierzchni 100 m² (oddany do użytku w 1990r.), ma powierzchnię 0.0807 ha. Sąd Rejonowy w Toruniu prowadzi dla tej nieruchomości księgę wieczystą o numerze (...), M. K. i M. K. nabyli tę nieruchomość na własność.

Rodzina utrzymywała się z dochodów uzyskiwanych przez M. K.

z prowadzonej działalności. M. K. wykonywała pracę zarobkową wyłącznie okresowo, była ona zatrudniona m.in. jako pracownik biurowy przez brata M. K..

Dochody uzyskiwane przez M. K. pozwalały na zapewnienie rodzinie dostatniego życia. Rodzina regularnie wyjeżdżała na wakacje, w tym zagraniczne. M. K. utrzymywał M. L. także wtedy, gdy pozwana studiowała. M. L. dzięki takiemu wsparciu ukończyła studia pedagogiczne na Uniwersytecie M. K. (4) w T..

W 2009r. pozwana M. L. (1) wyszła za mąż. Przyjęcie weselne, wyprawiono dla 120 osób. M. K. partycypował w kosztach jego organizacji. M. L. po ślubie wyprowadziła się z domu rodzinnego i zamieszkała z mężem. W 2012r. M. L. urodziła swe pierwsze dziecko. M. K. i M. K. pokryli koszt zakupu wyprawki.

Druga z pozwanych w 2012r. zdała egzamin maturalny i rozpoczęła naukę w studium fotograficznym. Koszt rocznego kursu pokryli M. K. i M. K., którzy w tym czasie w dalszym ciągu utrzymywali pełnoletnią już wtedy pozwaną. P. K. zamieszkiwała w domu rodzinnym do 2014r., kiedy to, zmierzając do usamodzielnienia, wyjechała do pracy za granicę. W 2017r. P. K. wróciła do Polski, zamieszkała w P..

Okoliczności bezsporne, a nadto **dowody**: umowa z dnia 22 lipca 2013. – k. 28-33;

zeznania M. K. (1) – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 00.48.33;

zeznania J. W. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 00.32.24;

zeznania M. K. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 01.53.55;

zeznania M. L. (1) – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 9 kwietnia 2019r. – od 00.02.44;

zeznania P. K. (1) protokół elektroniczny rozprawy z dnia 9 kwietnia 2019r. – od 00.13.42.

W 2010r. u M. K. wykryto guzy tarczycy. Przeprowadzone wówczas badania wykazały, że zmiany te nie mają charakteru złośliwych, przy czym lekarze przestrzegli kobietę, że stan ten może ulec zmianie, dlatego też zalecili jej dalszą obserwację guzów i kontynuację diagnostyki. W rodzinie M. K. wystąpiły przypadki choroby nowotworowej.

U M. K. występowały już wtedy zaburzenia

o charakterze psychogennym, które objawiały się m. in. trudnościami ze snem, a także zaburzenia lipidowe.

Dowody: wynik badania USG- k. 85-86;

zeznania K. P. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 00.16.00;

zeznania J. W. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 00.32.24;

zeznania M. K. (1) – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 00.48.33;

zeznania M. K. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 01.53.55.

M. K. w 2013r. kontynuowała diagnostykę występujących u niej guzów tarczycowych, w pierwszej połowie roku wykonano kontrolną biopsję guzów. Badanie to nie dostarczyło wiedzy na temat charakteru zmian, konieczne okazało się powtórzenie biopsji. Jeden z guzów zwiększał się.

Z uwagi na powiększenie rozmiarów zmian kobieta cierpiała problemy z oddychaniem, przelykaniem. M. K. opanował strach. Była ona przekonana, że zmiany są złośliwe i spowodują jej rychłą śmierć. Zachowywała się w sposób wysoce emocjonalny, często płakała. Myśl o postępującej chorobie całkiem zdominowała życie M. K.

Wsparcie dla M. K. stanowili przede wszystkim pozwana M. L. i M. K.. Starsza córka zapisywała matkę na wizyty lekarskie, M. K. odbierał za swą żonę wyniki jej badań. Pozwana P. K. także dostrzegała pogarszający się stan i nastrój swej matki, ale skupiała się na własnym życiu.

W takich okolicznościach M. K. zaczęła namawiać swego męża do uregulowania spraw majątkowych rodziny. Chociaż relacje panujące między M. K. a pozwaną M. L. (1) były dobre, mężczyzna traktował tę pozwaną jak własną córkę, M. K. chciała mieć pewność, że ewentualna zmiana tych stosunków, czy potencjalny konflikt rodzinny, po jej śmierci, nie doprowadzi do różnicowania zakresu uposażenia obu pozwanych i ewentualnego pokrzywdzenia M. L..

M. K. początkowo nie był przychylny zawarciu z pozwanymi umowy darowizny, uległ jednak pod naporem prośb i nalegań swej żony. Małżonkowie K. zdecydowali się zawrzeć umowę darowizny przed notariuszem J. C. (noszącą obecnie nazwisko S.), z którą znali się na gruncie towarzyskim. Małżonkowie, przed przystąpieniem do zawarcia umowy, spotkali się z J. S. w celu ustalenia sposobów zabezpieczenia swych interesów.

Dowody: zeznania M. K. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 01.53.55;

zeznania m. K. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 00.48;

zeznania J. S. (2) – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. –doo.06.50;

zeznania J. W. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r.

W dniu 22 lipca 2013r. M. K. (1) i M. K. (2) zawarli z pozwanymi, przed notariuszem J. C., umowę darowizny i ustanowienia służebności. Umowę wpisano do Repertorium A pod numerem (...). Na mocy tej umowy pozwane uzyskały po połowie udziałów we własności nieruchomości położonej w T., przy ul. (...). Darowana nieruchomość obciążona była wówczas hipoteką umowną zwykłą w kwocie 100.000 zł ustanowioną na rzecz Banku (...) S.A. Łączną wartość darowizny określono na kwotę 450.000 zł. Pozwane ustanowiły jednocześnie na darowanej nieruchomości, na rzecz darczyńców, dożywotnią służebność mieszkania, polegającą na prawie korzystania przez M. K. i M. K. z obu posadowionych na nieruchomości budynków, oświetlanych i ogrzewanych kosztem pozwanych, a także swobodnego poruszania się po terenie całej nieruchomości. Pozwane zobowiązały się nadto do zapewnienia darczyńcom opieki, leczenia, dowozu do i z kościoła, lekarza zorganizowania pochowku.

Dowody: umowa darowizny i ustanowienie służebności z dnia 22 lipca 2013r. – k. 28-33;

treść księgi wieczystej o numerze (...) – k. 34-42;

zeznania J. S. (2) – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 00.06.50.

Od 5 grudnia 2013r. z uwagi na dolegliwości zdrowotne, w tym nadciśnienie tętnicze oraz chorobę zwyrodnieniową kręgosłupa, M. K. (1) był niezdolny do pracy.

Dowód: zaświadczenia lekarskie – k. 188-204;

skierowanie do szpitala – k. 205;

historia choroby – k. 206;

skierowania do poradni – k. 207-208;

dokumentacja medyczna – k. 209-224;

orzeczenia lekarza orzecznika ZUS – k. 225-230;

zeznania K. P. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. –od 00.16.00.

Pozwem z dnia 27 marca 2014r. powód wystąpił przeciw M. K. (1) oraz M. K. (2) o zasądzenie kwoty 180.024,75 zł oraz kosztów procesu. Sprawę zainicjowaną pozwem zarejestrowano pod sygnaturą I Nc 63/14. W toku tego postępowania powód dochodził sumy wekslowej, płatnej do 26 marca 2014r., która odpowiadała kwocie zobowiązań M. K. wynikającej z faktur wystawionych przez powoda począwszy od dnia 23 lipca 2013r. M. K. została w tej sprawie pozwana jako awalista.

Dowód: pozew z dnia 27 marca 2014. – k. 2-5 akt sprawy I C 2078/14 Sądu Okręgowego w Toruniu.

W dniu 30 kwietnia 2014r. Sąd Okręgowy w Toruniu, w sprawie pod sygnaturą I Nc 63/14, uwzględnił powództwo wytoczone przez powoda przeciwko M. K. (1) oraz M. K. (2), zasądzając na jego rzecz kwotę 180.024,75 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 marca 2014r. oraz kwotę 5.868,00 zł, tytułem kosztów procesu.

Dowód: nakaz zapłaty Sądu Okręgowego w z dnia 30 kwietnia 2014r. – k.67 akt sprawy I C 2078/14.

Wyrokiem z dnia 3 marca 2016r. Sąd Okręgowy w Toruniu uchylił nakaz zapłaty z dnia 30 kwietnia 2014r. co do kwoty 10.369,89 zł, umarzając w tej części postępowanie. W pozostałym zakresie nakaz zapłaty utrzymano w mocy wraz

z odsetkami od kwoty 179.654,86 zł od dnia 27 marca 2014r. do dnia 1 kwietnia 2015r. oraz od kwoty 169.654,96 zł od dnia 2 kwietnia 2014r. do dnia zapłaty. Jednocześnie wyrokiem tym zasądzono od M. K. oraz M. K. (2) solidarnie na rzecz powoda kwotę 4.910,67 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zabezpieczającego. Wymieniony wyrok uprawomocnił się 16 lutego 2017r.

Dowód: wyrok Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 3 marca 2016r. – k. 278 akt sprawy I C 2078/14;

wyrok Sądu apelacyjnego w Gdańsku z dnia 2017r. – k. 314 akt sprawy V ACa 357/16.

W 2014r. M. K. (1) uzyskał z prowadzonej działalności dochód na poziomie 2.683,20 zł, przy czym jego przychód opiewał na 628.589,87 zł. M. K. spłacał wówczas zobowiązania kredytowe wynikające z umowy zawartej z (...) Bank (...) S.A., uiszczał należności podatkowe i inne.

Dowody: zeznanie podatkowe – k. 231-237;

zgoda na wykreślenie hipoteki – k. 239;

zaświadczenie – k. 240-241;

informacja o operacjach wykonanych na rachunku bankowym – k. 242-246;

zaświadczenie – k. 250-251;

zeznania M. K. (1) – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 00.48.33.

W 2014r. Sąd Okręgowy w Gdańsku oddalił powództwo M. K.

w sprawie o zapłatę, w której przedsiębiorca dochodził swych należności wynikających z dostaw materiałów do budowy wysypiska śmieci na rzecz inwestora – Gminy Ł.

W 2015r. zaprzestano organizowania przetargów publicznych, dotyczących budowy gazociągów, na szczeblu regionalnym. Ogłaszane od tej pory procedury konkursowe miały szczebel centralny, a ich warunki – m.in. odnośnie dostaw materiałów na terenie całego kraju, przy uwzględnieniu choćby zakresu terytorialnego prowadzonej przez M. K. działalności, nie gwarantowały temu przedsiębiorcy uzyskania dochodów. M. K. odstąpił w związku z powyższym od składania swych ofert, nie zawierał kolejnych umów.

W tym czasie M. K. zaczął tracić płynność finansową.

M. K. i pozwane o problemach finansowych M. K. dowiedziały się w 2016r.

Dowody: zeznania M. K. (1) – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 00.48.33;

zeznania M. K. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 01.53.55;

zeznania M. L. (1) – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 9 kwietnia 2019r. – od 00.02.44;

zeznania P. K. (1) – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 9 kwietnia 2019r. – od 00.13.42.

W 2016r. powód prowadził przeciw M. K. (1) postępowanie egzekucyjne. Podstawę egzekucji komorniczej stanowił nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Toruniu w postępowaniu nakazowym, w sprawie pod sygnaturą I Nc 149/13. Postępowanie egzekucyjne umorzono wobec stwierdzenia bezskuteczności egzekucji. Powód nie podjął próby zaspokojenia służących jemu roszczeń

z nieruchomości położonej w G. przy ul. (...). Powód nie prowadził także egzekucji przeciwko M. K. (2).

Okoliczności bezsporne, a nadto **dowody:** pismo komornika sądowego z dnia 10 listopada 2016r. – k. 55-56;

postanowienie komornika sądowego z dnia 20 grudnia 2016r. – k. 57-58.

Dnia 11 lutego 2015r., mocą decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, M. K. (2) uznana została za częściowo niezdolną do pracy od dnia 24 listopada 2014r. do dnia 31 lipca 2015r. Decyzją wymienionego podmiotu z dnia 4 sierpnia 2015r. uznano M. K. za częściowo niezdolną do pracy do dnia 30 czerwca 2017r., zaś decyzją z dnia 21 czerwca 2017r. do dnia 30 czerwca 2018r.

Dowody: decyzja o przyznaniu renty z dnia 11 lutego 2015r. – k. 91-92;

decyzja o wznowieniu wypłaty renty z dnia 4 sierpnia 2015r. – k. 93;

decyzja o przyznaniu renty z dnia 21 czerwca 2017r. – k. 94.

M. K. nieustannie pozostaje pod opieką endokrynologa. Jeden z guzów wciąż się powiększa. Kobieta w dalszym ciągu uskarża się na bezsenność, cierpi na nadciśnienie.

Pozwana M. L. wspomaga swą matkę i ojczyrna finansowo, przekazuje im środki na wizyty lekarskie, zaopatruje ich, partycypuje w kosztach utrzymania domu. Małżonkowie K. regularnie odwiedzają pozwaną w jej domu, ona również często bywa w swym domu rodzinnym.

Pozwana P. K. sporadycznie odwiedza swych rodziców, nie wspiera ich finansowo, wiezie samodzielne życie.

Dowody: historia choroby - k. 275-292v ;

zeznania M. K. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 01.53.55;

zeznania m. K. – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 00.48;

zeznania M. L. (1) – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 9 kwietnia 2019r. – od 00.02.44;

zeznania P. K. (1) – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 9 kwietnia 2019r. – od 00.13.42.

W dniu 24 listopada 2017r. M. K. (1) zawiesił prowadzenie działalności gospodarczej. M. K. nieformalnie pomaga m. L. i jej mężowi w prowadzeniu działalności gospodarczej.

Dowody: wydruk z (...) k. 95;

zeznania M. K. (1) – protokół elektroniczny rozprawy z dnia 31 stycznia 2019r. – od 00.48.33.

Sąd zważył, co następuje:

Sąd ustalił przedstawiony wyżej stan faktyczny na podstawie treści dokumentów przedstawionych przez strony i znajdujących się w aktach sprawy I C 2078/14. Zarówno autentyczność, jak i treść powołanych wyżej dokumentów nie była kwestionowana przez strony, nie wzbudziła także wątpliwości Sądu.

Jednocześnie na mocy z art. 230 k.p.c. za bezsporne uznano te okoliczności faktyczne przytoczone w pozwie, odpowiedzi na pozew i dalszych pismach procesowych, którym strona przeciwna nie zaprzeczyła, gdyż nie budziły wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem rzeczy i znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zgromadzonym w sprawie.

Podstawę ustaleń faktycznych Sądu stanowiły także zeznania wszystkich przesłuchanych w sprawie osób: J. S. (2), K. P., J. W., M. K. (1), M. S.–K., M. L. (1) i P. K. (1).

Zdaniem Sądu wszystkie wymienione osoby zeznawały szczerze, a przedstawione przez nich twierdzenia były spójne i korespondowały z treścią przedstawionych przez strony dokumentów.

M. K. (1) – ojciec pozwanej P. K. (1) i ojczym pozwanej M. L. (1) w sposób szczegółowy i wyczerpujący opisał przebieg swej działalności gospodarczej, okoliczności, które spowodowały, że popadł on w trudności finansowe, przyczyny takiego stanu rzeczy, a także umiejscowił te fakty w czasie, scharakteryzował stosunki panujące w swej rodzinie, okoliczności i przyczyny, które doprowadziły do zawarcia kwestionowanej umowy. M. K. nie kwestionował, że pozostaje on dłużnikiem powoda.

Za szczerze uznał Sąd również zeznania M. K. (2), J. W. oraz pozwanych, które także nakreśliły tło podpisania umowy z dnia 22 lipca 2013r. M. K. przyznała, że była inicjatorem darowania pozwanym położonej w T. nieruchomości i nakreśliła motywację takiego działania. Twierdzenia wymienionych wyżej świadków, dotyczące stanu zdrowia M. K. w 2013r., znalazły potwierdzenie w zeznaniach złożonych przez lekarza, pod opieką którego M. K. pozostaje od wielu lat, tj. K. P. oraz w złożonej do akt dokumentacji medycznej.

Sąd zaaprobował również zeznania złożone przez notariusza J. S. (2), przed którą zawarto sporną umowę. Depozycje wymienionego świadka nie miały jednak znaczenia dla ustalenia istotnych w sprawie okoliczności.

Przechodząc w tym miejscu do właściwej części rozważań prawnych przypomnieć trzeba, że powód domagał się uznania za bezskuteczną w stosunku do niego umowy darowizny zawartej przez pozwane z M. K. i M. K. w dniu 22 lipca 2013r. Czynność ta miała być dokonana z pokrzywdzeniem powoda, jako wierzyciela M. K. i M. S.-K. w celu zaspokojenia wierzytelności stwierdzonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Toruniu z dnia 3 marca 2016r. (wydany pod sygnatur I C 2078/14), utrzymującym w mocy nakaz zapłaty tutejszego Sądu z dnia 30 kwietnia 2014r. (wydany w sprawie pod sygnaturą I Nc 63./14). Pozwane broniąc się akcentowały przede wszystkim dobrą sytuację majątkową darczyńców w chwili zawarcia kwestionowanej umowy oraz wskazywały na przyczyny dokonania tej czynności.

Zgodnie z art. 527 § 1 k.c., gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. § 2 tego przepisu stanowi, że czynność prawna jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny, albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Jeżeli skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli - § 3.

Art. 531 § 1 k.c. stanowi, że uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli następuje w drodze powództwa lub zarzutu przeciwko osobie trzeciej, która skutek tej czynności uzyskała korzyść majątkową. W wypadku, gdy osoba trzecia rozporządziła uzyskaną korzyścią, wierzyciel może wystąpić bezpośrednio przeciwko osobie, na której rzecz rozporządzenie nastąpiło, jeżeli osoba ta wiedziała o okolicznościach uzasadniających uznanie czynności dłużnika za bezskuteczną albo jeżeli rozporządzenie było nieodpłatne.

Przesłanką konieczną stosowania art. 527 k.c. jest zatem m. in. istnienie chronionej wierzytelności w chwili dokonywania fraudacyjnej czynności.

W tym miejscu stwierdzić trzeba, że wskazywana przez powoda jako wymagająca ochrony, wierzytelność, dochodzona przed tutejszym Sądem w sprawie pod sygnaturą I C 2078/14 nie istniała w dniu 22 lipca 2013r., czyli w dacie dokonania spornej czynności prawnej. Z akt wymienionego postępowania, tj. z treści pozwu i załączonych do niego faktur, wynika bowiem, że roszczenie powoda dochodzone w tamtej sprawie jako zobowiązanie wekslowe, powstało na gruncie stosunku podstawowego, w ramach którego pierwsze z roszczeń wynikało z faktur VAT datowanych na 23 lipca 2013r.

Powód w treści pozwu wspominał co prawda, że M. K. nie uregulował na jego rzecz także i należności wynikających z faktur wystawionych w roku 2012, co do których zresztą zawarto w dniu 1 marca 2013r. stosowne, zabezpieczone wekslowo, porozumienie, jednakże, nawet na wezwanie Sądu do sprecyzowania podlegającej ochronie w trybie art. 527 k.c. wierzytelności, w piśmie z dnia 14 sierpnia 2018r. konsekwentnie wskazał, że domaga się takiej ochrony dla wierzytelności dochodzonej w sprawie I C 2078/14, a nie wynikającej z załączonych do pozwu faktur, czy weksla.

Wskazana przez powoda wierzytelność nie podlegała ochronie w trybie przepisu art. 527 k.c.

Możliwość wystąpienia o uznanie za bezskuteczną czynności prawnej, w sytuacji gdy dłużnik najpierw dokonuje tej czynności, a dopiero potem powstaje jego zobowiązanie w stosunku do wierzyciela, normuje art. 530 k.c. Według tego przepisu art. 527-529 k.c. stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy dłużnik działał

w zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli, przy czym jeżeli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową odpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną tylko wtedy, gdy osoba trzecia o zamiarze dłużnika wiedziała.

Rozróżnienie wierzytelności istniejących w chwili dokonywania zaskarżonych czynności oraz wierzytelności przyszłych jest niezmiernie istotne. Przede wszystkim, z uwagi na inne ujęcie przesłanki subiektywnej, odnoszącej się do stanu świadomości dłużnika w zakresie pokrzywdzenia wierzyciela. W treści przepisu art. 527 § 1 k.c. jest mowa o "świadomości pokrzywdzenia wierzycieli", natomiast w treści przepisu art. 530 k.c.- o działaniu dłużnika "w zamiarze pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli". Ustawodawca sformułował więc dwa odrębne reżimy prawne skargi pauliańskiej, wynikające z przepisów art. 527 i 530 k.c.

W literaturze i orzecznictwie przyjmuje się, że przepis art. 530 zd. 1 k.c. wskazuje na postawę wolicjonalną zamiaru bezpośredniego. Sformułowanie "działał w zamiarze" oznacza, iż dłużnik "chciał" pokrzywdzenia wierzyciela oraz, że stanowiło to wyłączny cel jego działań. Dla przyjęcia zamiaru w rozumieniu przepisu art. 530 k.c. konieczne jest zatem wystąpienie w każdym przypadku, a w konsekwencji udowodnienie przez wierzyciela, działania podjętego przez dłużnika wyłącznie w celu pokrzywdzenia (zamiar bezpośredni) jako tej postaci umyślności, z którą ustawodawca łączy zaostrzenie wymagań co do przesłanki podmiotowej.

Powód na żadnym etapie postępowania nie wskazywał i nie dowodził, że M. K. i M. K. chcieli pokrzywdzić swych przyszłych wierzycieli. W treści pozwu jednoznacznie akcentowano wystąpienie na gruncie przedmiotowej sprawy przesłanek przewidzianych w treści art. 527 k.c. Powołanie się przez powoda na tę właśnie regulację i podnoszona przez niego argumentacja co do świadomości krzywdzącego charakteru dokonywanej przez darczyńców czynności, a nie braku zamiaru wywołania krzywdzącego skutku, nakazywały przyjąć, że powód podstawy dochodzonego roszczenia nie wywodził z faktów mogących usprawiedliwić wydanie orzeczenia na podstawie art. 530 k.c.

Sąd, w związku z treścią art. 321 k.p.c., związany był zakreśloną przez powoda podstawą faktyczną.

Za słuszny uznać należy pogląd Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, zaprezentowany w wyroku z dnia 16 maja 2018r., wydanym w sprawie V ACa 347/17 (LEX nr 2607664), zgodnie z którym stany faktyczne usprawiedliwiające uwzględnienie powództwa na gruncie art. 527 k.c. i 530 k.c. są zdecydowanie różne (w tym drugim przypadku działanie dłużnika musi być przecież celowe i towarzyszyć musi mu zamiar wywołania krzywdzącego skutku dla przyszłych, a więc jeszcze nie istniejących wierzycieli), a zatem ewentualne oparcie wyroku na przesłankach i faktach kwalifikowanych przez art. 530 k.c., gdy powód wykazywał zaistnienie okoliczności, o których mowa w art. 527 k.c., byłoby orzeczeniem ponad żądanie, niezgodnym z art. 321 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe, wobec przyjęcia, że w dniu 22 lipca 2013r. nie istniała jeszcze wierzytelność, dla której udzielenia ochrony domagał się powód

w rozpoznanej sprawie, brak było podstaw do uwzględnienia roszczenia dochodzonego pozwem, o czym orzeczono na podstawie art. 527 § 1 k.c. a contrario w punkcie I. wyroku.

Wyłącznie marginesowo, dla zachowania pełności wyводу wskazać należy, że nawet gdyby przyjąć, że Sąd uprawniony był do zastosowania na gruncie rozpoznanej sprawy regulacji o której mowa w przepisie art. 530 k.c., to wynik postępowania dowodowego nie pozwalałby na przyjęcie, że doszło do wykazania przewidzianych w tym przepisie przesłanek.

W doktrynie wskazuje się, że przepis art. 530 k.c. wymaga ustalenia: czy podejmując czynność prawną dłużnik miał na względzie jakiś inny cel, oprócz pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli. Jeśli nie, to akcja pauliańska odniesie pozytywny skutek. Jeśli jednak kwestionowana czynność, na tle sytuacji podmiotu jej dokonującego, ma racjonalne uzasadnienie, a skutek krzywdzący jest tylko dodatkowym, choć przewidywalnym, efektem tej czynności, zaskarżenie tej czynności nie będzie usprawiedliwione.

Odpowiadając na postawione wyżej pytanie stwierdzić trzeba, że kwestionowana umowa darowizny miała na celu uregulowanie sytuacji majątkowej rodziny – pozwanych i ich rodziców. M. K., która była inicjatorem dokonania tejże czynności, chciała mocą owej darowizny zabezpieczyć sprawiedliwy podział nieruchomości, na której posadowiony był dom rodzinny pozwanych, pomiędzy obie swe córki. M. K. przeświadczona była w 2013r., że powiększające się guzy tarczycy doprowadzą niebawem do jej śmierci. Nie można jednocześnie zaprzeczyć, że sytuacja obu pozwanych, wobec braku jakichkolwiek prawnych powiązań między M. L. a M. K. była istotnie zróżnicowana, na niekorzyść M. L.. Stwierdzić trzeba nadto, że pozwana ta była bardzo zaangażowana w życie swej matki i ojczyma, przejawiała o swych bliskich troskę w stopniu znacznie wyższym aniżeli druga z pozwanych, umawiała matkę na wizyty lekarskie, wspierała swą obecnością. Nie dziwi w tym kontekście, że M. K. w sposób kategoryczny domagała się od swego męża zabezpieczenia interesów starszej ze swych córek. M. K., choć początkowy przeciwny tej idei, uległ swej żonie.

Zauważyć również trzeba, że darowana pozwanym nieruchomość była w dacie zawarcia spornej umowy składnikiem znacznie pokaźniejszego majątku darczyńców. Małżonkowie dysponowali wówczas choćby, sprzedaną finalnie w 2016r. za kwotę 900.000 zł, nieruchomością w G.. M. K. wygenerował w 2013r. przychody przewyższające kwotę 1,5 mln złotych, spłacał systematycznie ciężące na nim zobowiązania kredytowe.

Rozstrzygnięcie zawarte w punktach II. i III. orzeczenia wydano na podstawie art. 98 § 1 k.p.c., przy uwzględnieniu treści § 2 pkt 2 w zw. z § 15 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2018.265.j.t.), mając na względzie w szczególności rodzaj i zawilość sprawy.